

**PREZES
URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW**

DIH-023-65(6)/15/AnŁ

Warszawa, 22 października 2015 r.

DECYZJA DIH-1/68/2015

Na podstawie art. 138 § 1 pkt 2 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2013 r. poz. 267, z późn. zm.), art. 1 ust. 3, art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o Inspekcji Handlowej (Dz. U. z 2014 r. poz. 148, z późn. zm.), Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, po rozpatrzeniu odwołania przedsiębiorcy Tesco (Polska) Sp. z o.o. z siedzibą w Krakowie od decyzji Małopolskiego Wojewódzkiego Inspektora Inspekcji Handlowej w Krakowie z 10 lipca 2015 r. (nr akt kontroli: WŻ.8361.104.2015), którą temu przedsiębiorcy wymierzono karę pieniężną w wysokości 1000 zł (słownie: jeden tysiąc złotych) na podstawie art. 40a ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 678), z tytułu wprowadzenia do obrotu pięciu partii ryżu długoziarnistego białego Tesco Value w cenie 1,55 zł/op., o łącznej wartości 212,35 zł nieodpowiadających jakości handlowej, **uchyla zaskarżoną decyzję w całości i umarza postępowanie pierwszej instancji w całości.**

UZASADNIENIE

W toku kontroli przeprowadzonej od 22 do 27 kwietnia 2015 r. przez inspektorów reprezentujących Małopolskiego Wojewódzkiego Inspektora Inspekcji Handlowej w Krakowie, zwanego dalej „Małopolskim WIIH”, w hipermarkecie Tesco w Krakowie przy ul. Kapelanka 54, należącym do przedsiębiorcy Tesco (Polska) Sp. z o.o. z siedzibą w Krakowie, zwanego dalej również „stroną”, zakwestionowano pięć partii ryżu długoziarnistego białego Tesco Value á 400 g (4 x 100 g), w cenie 1,55 zł/op., o łącznej wartości 212,35 zł, nr partii: 08.2016 B19 (20 szt.), 09.2016 Z05 (69 szt.), 06.2016 A29 (29 szt.), 04.2016 Y09 (13 szt.), 06.2016 Z03 (6 szt.) – zwanego dalej „ryżem”.

Przyczyną zakwestionowania ryżu było oznakowanie na opakowaniu informacją „Wyprodukowano w Polsce dla: Tesco (Polska) Sp. z o.o., ul. Kapelanka 56, 30-347 Kraków”, podczas gdy, zgodnie z oświadczeniem osoby upoważnionej przez kontrolowanego przedsiębiorcę, ryż pochodził z Birmy (Myanmar). Zdaniem organu kontroli, wprowadzało to w błąd co do pochodzenia produktu i tym samym naruszało przepisy: art. 2 ust. 2 lit. g, art. 7 ust. 1 lit. a, art. 7 ust. 2, art. 26 ust. 2 lit. a, art. 26 ust. 3 lit. a i b rozporządzenia Parlamentu

Europejskiego i Rady (UE) nr 1169/2011 z dnia 25 października 2011 r. w sprawie przekazywania konsumentom informacji na temat żywności, zmiany rozporządzeń Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1924/2006 i (WE) nr 1925/2006 oraz uchylecia dyrektywy Komisji 87/250/EWG, dyrektywy Rady 90/496/EWG, dyrektywy Komisji 1999/10/WE, dyrektywy 2000/13/WE Parlamentu Europejskiego i Rady, dyrektyw Komisji 2002/67/WE i 2008/5/WE oraz rozporządzenia Komisji (WE) nr 608/2004 (Dz. U. UE L 304 z 22.11.2011 s. 18 z późn. zm.) – zwanego dalej: „rozporządzeniem nr 1169/2011” – oraz art. 16 rozporządzenia (WE) nr 178/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 28 stycznia 2002 r. ustanawiającego ogólne zasady i wymagania prawa żywnościowego, powołującego Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności oraz ustanawiającego procedury w zakresie bezpieczeństwa żywności (Dz. U. L 31 z 1.2.2002, s. 1 z późn. zm.) – zwanego dalej „rozporządzeniem nr 178/2002”.

Powyższe ustalenia udokumentowano w Protokole kontroli z 27 kwietnia 2015 r. (nr akt kontroli: WŻ.8361.104.2015) wraz z załącznikami oraz na fotografiach przedstawiających opakowania zakwestionowanych pięciu partii ryżu.

Z fotografii wynika, że zakwestionowana przez organ informacja „Wyprodukowano w Polsce dla: Tesco (Polska) Sp. z o.o., ul. Kapelanka 56, 30-347 Kraków” umieszczona była na jednym z dwóch największych pod względem powierzchni boków opakowania, w jednolitym bloku tekstu, pod informacją o sposobie przygotowania i przechowywania oraz o dacie minimalnej trwałości i numerze partii. Druga największa powierzchnia opakowania, ta która jest zwyczajowo eksponowana konsumentom, zawierała informacje: „TESCO VALUE”, „ryż długoziarnisty, ryża dlhohzrná, ryže dlouhorznná, hosszúszerű rizs”, „4x100 g”, „15 min”, wartość odżywczą produktu w języku angielskim oraz ilustracje z miską ryżu i mniejszymi obrazkami przedstawiającymi durszlaki, pagody, miski i pałeczki do ryżu, kłosa ryżu. Na tej powierzchni opakowania nie zamieszczono informacji „wyprodukowano w Polsce” lub o podobnym znaczeniu.

Pismem z 15 maja 2015 r. (sygn. akt WŻ.8361.104.2015) Małopolski WIIH wystosował wystąpienie pokontrolne do kontrolowanego przedsiębiorcy Tesco (Polska) Sp. z o.o. z siedzibą w Krakowie z wnioskiem o oferowanie do sprzedaży produktów, których oznakowanie nie będzie wprowadzało konsumentów w błąd oraz jednocześnie zawiadomił o wszczęciu postępowania administracyjnego w przedmiocie wymierzenia temu przedsiębiorcy kary pieniężnej określonej w art. 40a ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 678) – zwanej dalej „ustawą o jakości handlowej” – z tytułu wprowadzenia do obrotu pięciu partii ryżu neodpowiadającego jakości handlowej określonej w przepisach o jakości handlowej. Przedsiębiorca nie udzielił odpowiedzi na wystąpienie pokontrolne, nie przekazał informacji o wielkości obrotów za rok 2014, nie wziął też czynnego udziału w postępowaniu administracyjnym pierwszej instancji.

Po przeprowadzeniu postępowania administracyjnego, decyzją z 10 lipca 2015 r. (sygn. akt jw.), Małopolski WIIH, w oparciu o art. 40a ust. 1 pkt 3 ustawy o jakości handlowej, wymierzył przedsiębiorcy Tesco (Polska) Sp. z o.o. z siedzibą w Krakowie karę pieniężną w wysokości 1 000,00 zł (słownie: jeden tysiąc złotych 00/100), z tytułu

wprowadzenia do obrotu pięciu partii ryżu o łącznej wartości 212,35 zł, nieodpowiadających jakości handlowej z uwagi na oznakowanie, które wprowadzało w błąd konsumenta co do kraju pochodzenia.

Pismem z 23 lipca 2015 r., znak 194/TLT/15, strona złożyła odwołanie od ww. decyzji do Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, zwanego dalej również „Prezesem UOKiK”, uzupełnione pod względem formalnym pismem z 26 sierpnia 2015 r.

Strona zarzuciła naruszenie następujących przepisów prawa:

- art. 40a ust. 1 pkt 5 ustawy o jakości handlowej poprzez jego niewłaściwe zastosowanie, tj. nieprawidłowe ustalenie wysokości kary poprzez stopień szkodliwości czynu, stopień zawinienia, zakres naruszenia oraz niewłaściwą klasyfikację uznając produkt za niespełniający wymagań jakości handlowej. W związku z treścią zarzutu oraz przedmiotem sprawy, Prezes UOKiK uznał, że strona miała tu na myśli przepis art. 40a ust. 5 ustawy o jakości handlowej;
- art. 26 ust. 2 rozporządzenia nr 1169/2011 poprzez jego niewłaściwą wykładnię.

W uzasadnieniu strona podniosła, że podstawa prawna art. 26 ust. 2 rozporządzenia nr 1169/2011 nie nakłada obowiązku podawania kraju lub miejsca pochodzenia na etykiecie ryżu. Zdaniem strony oznakowanie zakwestionowanych pięciu partii ryżu nie sugerowało pochodzenia z innego kraju lub miejsca niż miało to miejsce w rzeczywistości. Strona wyjaśniła, że informacja na opakowaniu o treści: „Wyprodukowano w Polsce dla: TESCO /POLSKA/ Sp. z o.o., ul. Kapelanka 56, 30-347 Kraków” nie oznaczała, że ryż pochodzi z Polski, lecz dotyczyła zakładu produkcyjnego zlokalizowanego na terenie Polski (należącego do Rol-Ryż Sp. z o.o. z siedzibą w Gdyni), w którym odbywało się sortowanie, przesiewanie i pakowanie ryżu.

W związku ze stawianymi zarzutami strona wniosła o uchylenie bądź zmianę zaskarżonej decyzji.

Pismem z 3 września 2015 r., Prezes UOKiK poinformował przedsiębiorcę Tesco (Polska) Sp. z o.o. z siedzibą w Krakowie, że przed wydaniem rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie, stronie biorącej udział w postępowaniu administracyjnym przysługuje na podstawie art. 10 Kpa prawo do zapoznania się z aktami sprawy, a także wypowiedzenia się co do zebranych dowodów i materiałów oraz zgłoszonych żądań. Strona nie skorzystała z przysługujących jej uprawnień.

Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów zważył, co następuje.

W myśl przepisu art. 8 ust. 1 rozporządzenia nr 178/2002 prawo żywnościowe ma na celu ochronę interesów konsumentów i powinno stanowić podstawę dokonywania przez konsumentów świadomego wyboru związanego ze spożywaną żywnością. W szczególności, zgodnie z art. 16 tego rozporządzenia, etykietowanie, reklama i prezentacja żywności nie może wprowadzać konsumentów w błąd.

Na podstawie art. 7 ust. 1 lit. a rozporządzenia nr 1169/2011, informacje na temat żywności nie mogą wprowadzać w błąd, w szczególności co do właściwości środka

spożywczego, m.in. co do jego charakteru, tożsamości, właściwości, kraju lub miejsca pochodzenia. Informacje na temat żywności muszą być rzetelne, jasne i łatwe do zrozumienia dla konsumenta (art. 7 ust. 2 tamże).

Wskazanie kraju lub miejsca pochodzenia żywności jest obowiązkowe w przypadku gdy zaniechanie ich wskazania mogłoby wprowadzać w błąd konsumenta co do rzeczywistego kraju lub miejsca pochodzenia środka spożywczego, w szczególności gdyby informacje towarzyszące środkowi spożywczemu lub etykieta jako całość mogły sugerować, że dany środek spożywczy pochodzi z innego kraju lub miejsca (art. 26 ust. 2 lit. a rozporządzenia nr 1169/2011).

Jeżeli jest podany kraj lub miejsce pochodzenia danego środka spożywczego i gdy nie jest on taki sam jak kraj lub miejsce pochodzenia jego podstawowego składnika, to według art. 26 ust. 3 ww. rozporządzenia:

a) podaje się również kraj lub miejsce pochodzenia tego podstawowego składnika; lub

b) wskazuje się, że kraj lub miejsce pochodzenia tego podstawowego składnika jest inne niż kraj lub miejsce pochodzenia środka spożywczego.

Zgodnie z art. 4 ust. 1 ustawy o jakości handlowej, wprowadzane do obrotu artykuły rolno-spożywcze powinny spełniać wymagania w zakresie jakości handlowej, jeżeli w przepisach o jakości handlowej zostały określone takie wymagania oraz dodatkowe wymagania dotyczące tych artykułów, jeżeli ich spełnienie zostało zadeklarowane przez producenta. Definicja jakości handlowej zawarta w art. 3 pkt 5 ustawy o jakości handlowej obejmuje m.in. wymagania wynikające ze sposobu produkcji, opakowania, prezentacji i oznakowania artykułów rolno-spożywczych, nieobjęte wymaganiami sanitarnymi, weterynaryjnymi lub fitosanitarnymi.

Każdy, kto wprowadza do obrotu artykuły rolno-spożywcze nieodpowiadające jakości handlowej określonej w przepisach o jakości handlowej lub deklarowanej przez producenta w oznakowaniu tych artykułów, na podstawie art. 40a ust. 1 pkt 3 ustawy o jakości handlowej, podlega karze pieniężnej w wysokości do pięciokrotnej wartości korzyści majątkowej uzyskanej lub która mogłaby zostać uzyskana przez wprowadzenie tych artykułów rolno-spożywczych do obrotu, nie niższej jednak niż 500 zł. Ustalając wysokość kary pieniężnej, wojewódzki inspektor Inspekcji Handlowej uwzględnia, na mocy art. 40a ust. 5 tej ustawy, stopień szkodliwości czynu, stopień zawinienia, zakres naruszenia, dotychczasową działalność podmiotu działającego na rynku artykułów rolno-spożywczych i wielkość jego obrotów.

W niniejszej sprawie, w wyniku kontroli przeprowadzonej w sklepie należącym do przedsiębiorcy Tesco (Polska) Sp. z o.o. z siedzibą w Krakowie, Małopolski WIIH stwierdził, że pięć partii ryżu wprowadzonego do obrotu nie odpowiadało jakości handlowej określonej w przepisach o jakości handlowej, m.in. w art. 7 ust. 1 lit. a oraz art. 26 ust. 2 i 3 rozporządzenia nr 1169/2011, z uwagi na oznakowanie wprowadzające konsumentów w błąd co do kraju pochodzenia środka spożywczego poprzez podanie informacji „Wyprodukowano

w Polsce (...)", podczas gdy ryż pochodził z Birmy. Z tego tytułu organ pierwszej instancji w drodze zaskarżonej decyzji wymierzył ww. przedsiębiorcy karę pieniężną na podstawie art. 40a ust. 1 pkt 3 ustawy o jakości handlowej w kwocie 1 000 zł.

Strona w odwołaniu postawiła zarzut niewłaściwej wykładni przepisu art. 26 ust. 2 rozporządzenia nr 1169/2011 (przy czym w istocie chodzi tylko o literę a w wymienionym przepisie; litera b w art. 26 ust. 2 dotyczy mięsa). Zdaniem strony, oznakowanie na etykiecie zakwestionowanych produktów nie sugerowało pochodzenia ryżu z innego kraju lub miejsca niż miało to miejsce w rzeczywistości, a zatem nie zaistniał obowiązek podawania na etykiecie kraju lub miejsca pochodzenia ryżu. Deklaracja „Wyprodukowano w Polsce dla: TESCO /POLSKA/ Sp. z o.o., ul. Kapelanka 56, 30-347 Kraków” nie oznaczała, zdaniem strony, że ryż pochodzi z Polski, lecz dotyczyła zakładu produkcyjnego zlokalizowanego na terenie Polski. Jednocześnie strona nie zaprzeczyła ustaleniom kontroli, że ziarno ryżu pochodziło z Birmy, nie z Polski.

Przepis art. 26 ust. 2 lit. a rozporządzenia nr 1169/2011 nakazuje wskazać w oznakowaniu kraj lub miejsce pochodzenia żywności w przypadku, gdy zaniechanie ich wskazania mogłoby wprowadzać w błąd konsumenta co do rzeczywistego kraju lub miejsca pochodzenia środka spożywczego, w szczególności gdyby informacje towarzyszące środkowi spożywczemu lub etykieta jako całość mogły sugerować, że dany środek spożywczy pochodzi z innego kraju lub miejsca. W związku z tym, Prezes UOKiK przeanalizował argumenty odwołania biorąc pod uwagę całokształt oznakowania na opakowaniu zakwestionowanego ryżu oraz prawdopodobieństwo wprowadzenia w błąd przeciętnego konsumenta.

Z fotografii znajdujących się w aktach sprawy wynika, że zakwestionowana przez Małopolskiego WIIH informacja „Wyprodukowano w Polsce dla: Tesco (Polska) Sp. z o.o., ul. Kapelanka 56, 30-347 Kraków” umieszczona była na jednym z dwóch największych (pod względem powierzchni) boków opakowania, w jednolitym bloku tekstu, pod informacją o sposobie przygotowania i przechowywania produktu oraz o dacie minimalnej trwałości i numerze partii. Na drugiej największej powierzchni opakowania, która jest zwyczajowo eksponowana konsumentom, znajdowały się informacje: „TESCO VALUE”, „ryż długoziarnisty, ryża dlhozrná, ryže dlouhorzná, hosszúszemű rizs”, „4x100 g”, „15 min”, informacja o wartości odżywczej w języku angielskim oraz ilustracje budzące skojarzenia z krajami azjatyckimi, nie umieszczono tam deklaracji „wyprodukowano w Polsce” lub o podobnym znaczeniu. W ocenie organu drugiej instancji, opisane oznakowanie nie eksponowało informacji o pochodzeniu produktu z Polski, a jego grafika nawiązywała do krajów Azji, a nie do Polski. Oznakowanie nie sugerowało też konsumentom, że pochodzenie nasion ryżu wyróżnia się spośród tego rodzaju produktów.

Przeciętny konsument został scharakteryzowany w art. 2 pkt 8 ustawy z dnia 23 sierpnia 2007 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym (Dz. U. Nr 171, poz. 1206 z późn. zm.) jako osoba dostatecznie dobrze poinformowana, uważna i ostrożna; oceny dokonuje się z uwzględnieniem czynników społecznych, kulturowych, językowych i przynależności danego konsumenta do szczególnej grupy konsumentów, przez którą rozumie się dającą się jednoznacznie zidentyfikować grupę konsumentów, szczególnie podatną na

oddziaływanie praktyki rynkowej lub na produkt, którego praktyka rynkowa dotyczy, ze względu na szczególne cechy, takie jak wiek, niepełnosprawność fizyczna lub umysłowa.

Informacja na opakowaniu środka spożywczego o treści „wyprodukowano w Polsce” nie jest jednoznaczna i może oznaczać dla konsumenta deklarację kraju pochodzenia danego produktu lub jego składników, zwłaszcza gdyby ten komunikat wzmocniony był przy pomocy grafiki opakowania lub reklamą. Należy wziąć jednak pod uwagę, że ryż nie jest rośliną uprawianą na skalę przemysłową w Polsce z powodu niekorzystnego klimatu i że jest to powszechnie znany fakt. Zdaniem Prezesa UOKiK, przeciętny konsument, będący osobą dobrze poinformowaną, uważną i ostrożną, nie spodziewa się, że ryż oznakowany informacją „wyprodukowano w Polsce (...)” został zebrany w Polsce.

W niniejszej sprawie, na opakowaniu ryżu pochodzącego z Birmy znajdowała się informacja „Wyprodukowano w Polsce (...)”, a komunikat ten nie był w żaden sposób wyeksponowany. Prawdopodobieństwo wprowadzenia konsumentów w błąd co do kraju pochodzenia ziarna ryżu (to jest możliwości zrozumienia deklaracji „wyprodukowano w Polsce” jako odnoszącej się do pozyskania ziarna z upraw ryżu) Prezes UOKiK ocenił jako niskie, toteż – wbrew stanowisku organu pierwszej instancji – przepis art. 26 ust. 2 lit. a rozporządzenia nr 1169/2011 nie miał zastosowania i oznakowanie przedmiotowego ryżu nie musiało wskazywać kraju, w którym ryż został zebrany (Birmy). W konsekwencji należy stwierdzić, że nie doszło też do zarzuczonego stronie naruszenia wymagań art. 7 ust. 1 lit. a ww. rozporządzenia. W oznakowaniu ryżu mogła się znajdować dobrowolna informacja na temat kraju, w którym odbyło się sortowanie, przesiewanie i pakowanie, choć – zdaniem Prezesa UOKiK – użyte określenie „wyprodukowano w Polsce” nie było jednoznaczne i lepszą praktyką byłoby doprecyzowanie komunikatu.

W rozpatrywanej sprawie nie znajduje zastosowania przepis art. 26 ust. 3 rozporządzenia nr 1169/2011, którego naruszenie zarzucił Małopolski WIIH. Norma ta reguluje kwestię deklarowania pochodzenia składnika podstawowego w środku spożywczym, a więc dotyczy takich środków, w których można wyróżnić składnik podstawowy. Ryż, który jest przedmiotem postępowania, stanowi produkt jednoskładnikowy, zawierający według oznakowania opakowania, tylko ryż długoziarnisty biały. W związku z tym nie występuje tu przypadek produktu ze składnikiem podstawowym.

Po analizie materiału dowodowego w drugiej instancji, Prezes UOKiK doszedł do wniosku, że zarzuty organu pierwszej instancji odnośnie naruszenia przepisów o jakości handlowej nie znajdowały podstaw. Zaskarżona decyzja, którą Małopolski WIIH wymierzył stronie karę pieniężną w oparciu o przepisy art. 40a ust. 1 pkt 3 ustawy o jakości handlowej z tytułu wprowadzenia do obrotu pięciu partii ryżu nieodpowiadających jakości handlowej, powinna zostać uchylona w całości, a postępowanie administracyjne w tej sprawie winno być umorzone w całości.

Z uwagi na uchylenie zaskarżonej decyzji i umorzenie postępowania w przedmiocie wymierzenia stronie kary pieniężnej, Prezes UOKiK uznał, że zarzut odwołania w zakresie naruszenia art. 40a ust. 5 ustawy o jakości handlowej – to jest przepisu określającego przesłanki do ustalenia wysokości wymierzonej kary pieniężnej – stał się bezprzedmiotowy.

Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, zgodnie z art. 5 ust. 2 ustawy o Inspekcji Handlowej, jest organem wyższego stopnia w stosunku do wojewódzkich inspektorów Inspekcji Handlowej. Zatem, w myśl art. 127 § 2 Kpa w związku z art. 1 ust. 3 ustawy o Inspekcji Handlowej, Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów jest organem właściwym do rozpatrzenia wniesionego odwołania.

Zgodnie z art. 138 § 1 pkt 2 Kpa organ odwoławczy wydaje decyzję, w której uchyla zaskarżoną decyzję w całości i umarza postępowanie pierwszej instancji w całości.

Biorąc powyższe pod uwagę, Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów orzekł, jak w sentencji.

Niniejsza decyzja jest ostateczna w trybie postępowania administracyjnego.

Pouczenie

Zgodnie z art. 52 § 1, art. 53 § 1, art. 54 § 1 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz. U. z 2012 r. poz. 270, z późn. zm.) od niniejszej decyzji przysługuje skarga wnoszona do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie w terminie 30 dni od dnia doręczenia decyzji, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów.

Z up. PREZESA
URZĘDU OCHRONY KONKURENCJI I KONUMENTÓW
WICEPREZES

Dorota Karczewska

Otrzymują:

1. Pani Agnieszka Pyrek
pełnomocnik
Tesco (Polska) Sp. z o.o.
ul. Kapelanka 56
30-347 Kraków
2. Małopolski Wojewódzki Inspektor
Inspekcji Handlowej w Krakowie
3. a/a